

Ivan Langerholz:

Šola lepega vedenja.

7. Govôri in molči!

Kajpak! — Vse ob enem? Govôri in molči? Ali se bomo zdaj čarovnij učili?

Le počakajte! Na vsem svetu in vsem ljudem je tudi to mogoče. Ko se bomo prav razumeli, boste pa videli, da je tudi to potrebno in mogoče.

Torej le počasi navkreber!

V vasi je bilo pokradeno. Vse je govorilo, da je to storil Slabínov Tonček. Kdo pa drugi? Doma nimajo nič, zato pa fant krade, da je sit. Ti, Osolinov Janko, ali boš tudi ti šel za hudobnimi jeziki nadenj? Če ga že ne upaš braniti, vsaj níkar ga ne obsojaj, dokler ni dokazano, da je govorica tudi resnica. — In če je res pokradel? Prvič v svojem življenju je znabiti tako zabredel. O, skušaj ga rešiti! Govôri mu! Tvoja prijazna, dobrohotna beseda ga bo znabiti rešila. Kogar pa vse zaničuje, komur nihče noče podati roke v rešitev, mora postati hudoben, četudi ni.

Minka Čmeríka je pa včera j ves dan jezila Trpinčevo Ivanko. Nazadnje je bilo pa tudi Ivanki dovolj. Zajokala je in šla domov. Drugi dan je pa ni bilo več k Minki. In Minki je bilo dolgčas. Oh, da bi prišla Ivanka! Pa je ni bilo. Ni si upala priti. To pa Minki niti v glavo ni padlo, da bi šla k Trpinčevim in bi Ivanko prosila odpuščanja. Odpuščanja? Oho, Ivanko? Le čemu? Minka Čmeríka je bila včasih tudi Minka Visokorodna. Mislila je, da ji bo krona padla z glave, če bo dejala Ivanki: »Ivanka, ne bodi več huda name! Preveč sem ti rekla.« Oho, pa ne! Šobo kuha ta, ki

je prej jezik brusila... Ni lepo to, tudi prav ne. Torej, Minka! Govôri!

Kregarjev Matija in Grobežev Luka sta se pa oni dan tudi prav po petelinje dala. Z jezikom namreč. Drug drugemu sta jih solila, da sta bila oba vsa slinasta. Pa kakšne! In pa zakaj? Vse skupaj za prazen nič. Grobežev je pravil, da imajo doma takega vola, ki je bolj močan kakor Kregarjev konj. Kregarjev je pa domačega konja hvalil. No, in tako je šlo naprej in se vnemalo čisto za prazen nič. Prava reč, kdo je močnejši, ali Kregarjev konj ali Grobežev vol! No — in zdaj? Še zdaj se ne pogledata, Grobežev in Kregarjev. Znabiti bosta tudi tole brala in spoznala vendar svojo neumnost in trmo? Ali si bosta odpustila? Grdo bi bilo, ko bi molčala. A še grše, ko bi iznova začela. Pamet, fanta, pamet!

Zdaj pa še tista Tončka Ko-zamernikova! Res so jo oni dan mama nekaj okregali. In od takrat — kakšno je zdaj vreme! Kar bliska z očmi. In kislo se drži kot zmrznjen ščinkovec. Vrata in duri pa loputa, kakor bi treskalo. Vsa perjad beži pred njo: kure in race in gosi in pure. Veste, da res na to čaka, da jo bodo mama prišli prosit odpuščanja? Boš počakala! In če bi te bili mama tudi po nedolžnem okregali — Tončka, razumeš — po nedolžnem! — te niso dolžni prositi odpuščanja. Le lepo jih poslušaj, kaj ti pravijo. Vse ti bo še prav prišlo. Pa jezo jenjaj kuhati. Mamico lepo ogovôri! Ali ne veš, da je otrok takrat najgrši, ko kuha jezo? In grdih otrok nihče ne mara: ne Bog ne ljudje.

Janko Pridanič je bil pa v šoli vprašan. Ali ga je lomilo! Učil se ni nič, znal pa tudi ni nič. Naprej in nazaj se je zvijal, pa še na stran lezel, da bi kje ujel kakšno besedico. In res mu je jel Tone Migovec

šepetati. Ali je to prav: podpirati lenobo? — Tone pssst! Tako ne gre! Kadar boš vprašan, takrat govôri. Zdaj pa jezik za zobe!

»Veš, pa ne smeš nikomur povedati,« je rekla onî dan Marnova Cilka Ropotuljčkovi Pepici.

»Saj veš, kakó bom! Saj nisem taka. Nobenemu ne povem.«

In ni še minilo pet minut, pa je že pol šole vedelo, da bo Marnova — no, pa saj tudi nam ni treba praviti, kaj. Ali Ropotuljčeva je vse razbobnala in še malo pridejala. Da bi jo pajk! — Ti Ropotuljčkova, če ti kdo kaj zaupa, molči! Ali pa nikar ne vleci na ušesa takih skrivnosti in ne obetaj, da boš molčala.

Jaka Rogač in Peter Dobrač sta tudi velika prijatelja. Pa je našel Jaka nekega dne pred binkoštnim praznikom v bezgovem grmu ptičje gnezdo in pomoril mladiče. Peter ga je pa videl. Ni si ga upal posvariti, da bi se ne skregala. Molčal je. Pa ni bilo prav, da je molčal. Tako prijateljstvo ni piškavega oreha vredno. Seveda, ko bi se za par dni potem skregala, takrat bi mu pa Peter povedal, kakšen malopridnež je Jaka. Povedal z jezo in z ono sirovostjo, kakršne je zmožen jezen človek. Prijateljsko svarilo bi pa več koristilo kakor sovražno vpitje.

To smo torej hoteli povedati o otroškem govorjenju in molčanju.

In tako smo za letošnje leto spet pri kraju. A še marsikaj o lepem vedenju bi bilo treba povedati. Zato se pa spet vsi vpišite v našo šolo prihodnje leto in še novih učencev nam pripeljite. Bodite uverjeni, da bo vsakemu povsod in vselej lažje življenje, če se bo ravnal po naših naukih. Lepo vedenje je ključ do človeških src.

